

แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาล
แม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

**The Guidelines for Participatory Administration of Anuban
Mae Fah Luang School under Chiang Rai Primary Educational
Service Area Office 3**

วันที่รับบทความ: 25 ก.ค. 64

วันที่แก้ไขบทความ: 26 พ.ค. 65

วันที่ตอบรับ: 30 พ.ค. 65

ธนวรรธก์ โชติบุญ¹

Thanawat Chotboon¹

ไพโรจน์ รัตนชูวงศ์²

Pairop Rattanachuwong²

สุวดี อุปปินใจ³

Suwadee Ouppinjai³

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาล
แม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อ

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2563)

¹ Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (2020).

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

² Assistant Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education,
Chiang Rai Rajabhat University. (Advisor)

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

³ Assistant Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education,
Chiang Rai Rajabhat University. (Co Advisor)

1) ศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 2) ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูทั้งหมดในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชน จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะ ปัจจัยและแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แบ่งได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการตัดสินใจ ลักษณะผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมมาก ส่วนตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมน้อย ในด้านปัจจัยภายใน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมด้านโครงสร้างการบริหารงานและนโยบายภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก คนในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานท้องถิ่น มีส่วนร่วมในด้านสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียน ด้านแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนโดยมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน ร่วมประชุมและรับทราบตารางเวลาในการจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาของโรงเรียน

2. ด้านการปฏิบัติ ลักษณะผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมมาก ส่วนตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมน้อย ในด้านปัจจัยภายใน ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในด้านบริการและคุณลักษณะของผู้เรียนภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก ตัวแทนชุมชนทั้งหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีของโรงเรียน ด้านแนวทางการพัฒนาการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน โดยมีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนในด้านแรงงาน และร่วมเป็นที่ปรึกษาของโรงเรียน

3. ด้านผลประโยชน์ ลักษณะผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมปานกลาง ส่วนตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมน้อย ในด้านปัจจัยภายใน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมในด้านบุคลากร ด้านวัสดุ อุปกรณ์ภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในด้านเศรษฐกิจของโรงเรียน ด้านแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน โดยการร่วมระดมทุน ร่วมรับฟังปัญหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับทางโรงเรียน

4. ด้านการประเมินผล ลักษณะผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมปานกลางและในส่วนของผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อย ในด้านปัจจัยภายใน ครู บุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดการภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองและกฎหมายของโรงเรียน ด้านแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน โดยร่วมสร้างระบบเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ร่วมวิเคราะห์และประเมินผลตั้งแต่เริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ รวมไปถึงการประเมินผลเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

คำสำคัญ : ลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ลักษณะการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ลักษณะการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine the participatory administration of Anuban Mae Fah Luang School under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3; 2) to investigate the factors affecting participatory administration of Anuban Mae Fah Luang School under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3; and 3) to develop the guidelines for participatory administration of Anuban Mae Fah Luang School under Chiang Rai

Primary Educational Service Area Office 3. The population recruited 40 participants including school administrators and all teachers at this school, school committee members, parents representatives, community representatives. The research instruments were questionnaire, interview and focus-group discussion. The data was analyzed for frequency, percentage and content analysis.

The results showed that characteristics, factors and the guidelines developing participatory administration of Anuban Mae Fah Luang School under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 were proposed into 4 aspects.

1. Decision-making: The school director shared high participation while parents and community representatives showed low participation. Internal Factors: School director, teachers, parents, school committee members, community representatives showed participation in regard to school administration and policy structure. External Factors: Community members, parents and local agencies showed participation in regard to the socio-cultural dimension of the school. The guidelines developing participatory administration of the school require appointing school committee members, sharing meetings, and publicly informing about school activities for each academic year.

2. Implementation: School director showed high participation, while parents and community representatives showed low participation. Internal Factors: Parents, school committee members, community representatives shared participation in school service and learners characteristics. External Factors: Community representatives and external agencies sponsored technological supports to the school. The guidelines for participatory administration involved the roles of labor representatives and advisor to the school.

3. Benefits: School director showed moderate participation, while parents and community representatives showed low participation. Internal Factors: Parents, school committee members, community representatives shared their roles on personnel, materials and equipment for the school. External Factors: Parents showed participation regarding school

economy. The guidelines for participatory administration require fundraising, solving problems, and exchanging information with the school.

4. Evaluation: School director showed moderate participation, while parents representatives showed low participation. Internal Factors: Teachers, educational personnel and parents shared their roles in school administration. External Factors: School director, teachers, parents, school committee members, community, and stakeholders shared their roles in policy and legislation of the school. The guidelines for participatory administration require building parents networking, co-analyzing and evaluating project designing, implemeing, and evaluating the outcome.

Keywords: Participation in Decision-Making, Participation in Implementation, Participation in Benefits, Participation in Evaluation

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 (2560 : 17) ได้กำหนดให้รัฐพึงมี ยุทธศาสตร์ชาติไทยเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันให้ไปสู่เป้าหมายร่วมกันดังกล่าว จึงได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562 : 99) โดยกำหนดวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วน ดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งในเรื่องของด้านการศึกษาในข้อ 4.1.7 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมและการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561 : 38) เป็นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพที่เป็นมาตรฐานเสมอกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การสนับสนุนกลไกสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ เพื่อพัฒนาการศึกษารวมถึงระบบการติดตามสนับสนุนและประเมินผล เพื่อสร้าง

หลักประกันสิทธิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน และในข้อ 4.2.5 เรื่องการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561 : 40) เป็นการเอื้อประโยชน์ให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจและการติดตามงานของรัฐเพื่อสนับสนุนและสร้างองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และนำไปใช้เพื่อพัฒนาพื้นที่ ตลอดจนการเพิ่มบทบาทของสถานศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อร่วมพัฒนาพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างมีอิสระ โดยกระทำด้วยความเต็มใจเพื่อให้งานนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ทับทิม แสงอินทร์, 2559 : 12) การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญในการจัดการศึกษาที่จะช่วยในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศได้อย่างแท้จริง เนื่องจากการมีส่วนร่วมแยกออกจากสถานศึกษาไม่ได้หากเปรียบเทียบแล้ว สถานศึกษาเปรียบเสมือนต้นไม้ การมีส่วนร่วมเปรียบเสมือนพื้นดิน ยิ่งดินมีคุณภาพเพียงใด ก็ย่อมทำให้ต้นไม้เจริญเติบโตเร็วแข็งแรง การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาก็ต้องสอดคล้องรับพึ่งพาอาศัยกันกันนั้น บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจึงได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมปฏิบัติการในกระบวนการพัฒนาการศึกษา ในการประชุมเพื่อวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง (2562 : 82) ได้สรุปประเด็นที่เป็นอุปสรรคไว้ ดังนี้

- 1) ด้านบริหารจัดการ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาก่อนข้างน้อย
- 2) ด้านบุคลากร โดยครูและบุคลากรมีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพมีความรู้ ความสามารถ ทักษะตามมาตรฐานตำแหน่ง แต่ขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ด้านการบริหารสถานศึกษา และจากบทสรุปสำหรับผู้บริหาร จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับปฐมวัย จุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ การส่งเสริมบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการด้านแหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอน และควรส่งเสริมจัดหาสื่อการเรียนการสอน สื่อธรรมชาติ สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประสบการณ์เรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นตามกระบวนการในทุก ๆ ชั้น ในด้านการเรียน และให้สถานศึกษาร่วมกับ ชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และจัดห้องสมุด อุปกรณ์ หนังสือเรียนให้เพียงพอ สำหรับผู้เรียนทุกช่วงชั้นเพื่อใช้ในการอ่านศึกษาหาความรู้

การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องสนับสนุนและเป็น แรงผลักดันและส่งผลให้เกิดการดำเนินงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล โดยการ บริหารแบบมีส่วนร่วมนี้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานในระดับปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ทำหายโดยอาศัยความเห็น พ้องต้องกันของผู้ร่วมงานและสามารถปฏิบัติงานให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาได้ จึงเป็นเหตุและปัจจัยทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะ ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารแบบ มีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไปใน อนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ทราบถึงผลกระทบของลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาล แม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. ทราบถึงผลกระทบของปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

3. ทราบถึงผลกระทบของแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และคุณภาพ (Qualitative Research) เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการเป็นกรอบแนวคิดทางการศึกษา โดยจำแนกออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาขอบเขตของเนื้อหาของงานศึกษาตามการศึกษาการมีส่วนร่วมของแนวคิด Cohen and Uphoff (2011 : 8) โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน คือ

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision-making)
2. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in Implementation)
3. ลักษณะการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in Benefits)
4. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation)

ปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์ 2 ด้าน ได้แก่

1. ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยมีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมภายนอกของโรงเรียน ได้แก่ ด้านโครงสร้างและนโยบาย ด้านบริการและคุณลักษณะผู้เรียน ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการ

2. ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมภายในของโรงเรียน ได้แก่ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง และกฎหมาย

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียน อนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครอง นักเรียน ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้อำนวยการ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาออยตุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. กลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูทุกคนในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชน จำนวน 40 คน มีรายละเอียดดังนี้

ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 1 คน
ครู	จำนวน 16 คน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 8 คน
ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 11 คน
ตัวแทนชุมชน	จำนวน 4 คน

เกณฑ์ในการคัดเลือก

เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ข้าราชการครูทั้งหมดรวมถึงพนักงานและครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ตัวแทนผู้ปกครองของนักเรียนทุกชั้นตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และตัวแทนชุมชนที่มีพื้นฐานความรู้ในการมีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นพอสมควร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ชนิดปลายเปิด (Close Ended Questionnaire) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบไปด้วย คำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับตามวิธีของ Likert ดังนี้

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 แบบสอบถาม ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความสำเร็จของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

2.2.3 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายที่มีประสบการณ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณา ข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อไม่แน่ใจข้อคำถามนั้นวัดตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจข้อคำถามนั้นวัดตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ให้คะแนน -1 เมื่อไม่แน่ใจข้อความนั้นวัดไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เมื่อได้ผลของการตรวจสอบการหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยแล้ว ให้นำผลการตรวจสอบที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องและนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยพิจารณาคัดเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความในแต่ละข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 - 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 :8)

2.3 นำแบบสอบถามไปใช้ในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1.1 ขอบหนังสือจากคณบดีคณะครุศาสตร์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนาจในการเก็บรวบรวม ข้อมูล

3.1.2 ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามประชากรที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน กรรมการ สถานศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำกับข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้รวบรวมผลคะแนนที่ได้แล้วนำข้อมูลมาสรุปในภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นำเสนอในรูปแบบการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. นำผลไปแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 8)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาซึ่งผู้ศึกษาทำการเลือกแบบเจาะจง
(Purposive Sampling) ทั้งหมด 10 คนเลือก ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
ตัวแทนครูผู้สอน	จำนวน 3 คน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนชุมชน	จำนวน 2 คน

เกณฑ์ในการคัดเลือก

เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ
โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เรื่อง
เกี่ยวกับด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

2.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ศึกษา
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนหลักการ
และวิธีการสำหรับการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาล
แม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยการใช้การ
สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อกำหนดรูปแบบเครื่องมือ

2.2.1.1 ออกแบบประเด็นคำถามเกี่ยวกับการสัมภาษณ์แบบมี
โครงสร้าง (Structured Interview) ให้ผู้ตอบตามสภาพความเป็นจริงตามประเด็นสำคัญ

2.2.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยกรอบเป็นการวิเคราะห์ ด้านกรรมการสถานศึกษา ด้านผู้ปกครอง และด้านสถานศึกษา

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เรื่องเกี่ยวกับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1.1 นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ร่างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

2.3.1.2 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้ศึกษาทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.3.1.3 นำแบบสัมภาษณ์ใช้ในการศึกษากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1.1 ขอนหนังสือจากขอหนังสือจากคณบดีคณะครุศาสตร์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ไปยังผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.2 ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสัมภาษณ์ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

อนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 คือผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนชุมชน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำกับข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามกรอบเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยโดยกรอบเป็นการวิเคราะห์ด้านกรรมการสถานศึกษา ด้านผู้ปกครอง และด้านสถานศึกษา ที่สร้างรูปแบบ ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) แล้วสรุป เป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาซึ่งผู้ศึกษาทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งหมด 10 คน ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
ตัวแทนครูผู้สอน	จำนวน 2 คน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนชุมชน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 1 คน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

เกณฑ์ในการคัดเลือก

เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 เป็นการสนทนาโดยใช้แบบสนทนากลุ่ม

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

เป็นแบบสนทนากลุ่มที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยประเด็นการสนทนากลุ่มครอบคลุมทุกองค์ประกอบ โดยขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

2.2.1 แบบสนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสนทนากลุ่มจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนหลักการ และวิธีการสำหรับการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3

2.2.2 ออกแบบประเด็นคำถามเกี่ยวกับการสนทนากลุ่มเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงรายเขต 3 ให้ผู้ตอบตามสภาพความเป็นจริงตามประเด็นสำคัญและครอบคลุมทุกองค์ประกอบ

2.2.3 สร้างแบบสนทนากลุ่มด้านแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 แบบสนทนากลุ่ม เรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงรายเขต 3 ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1.1 นำร่างแบบสนทนากลุ่มที่ร่างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความสะดวกของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

2.3.1.2 การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.3.1.3 นำแบบสนทนากลุ่มไปใช้ในการศึกษากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการสนทนากลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน อนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน

3.2 นำหนังสือพร้อมแบบสนทนากลุ่ม ขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ด้วยการบันทึกภาพ การจัดบันทึกจากการสนทนา และการบันทึก VDO

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามประเด็นของแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน Cohen & Uphoff (1977 : 40 - 42) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision- Making) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in Implementation) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in Benefit) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ด้วยการบันทึกภาพ การจดบันทึกจากการสนทนา และการบันทึก VDO การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) ที่สร้างรูปแบบที่เหมาะสมกับการนำไปใช้อย่างเป็นทางการ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 2) ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูทั้งหมดในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชน จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะ ปัจจัยและแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้แก่

1. ลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากรองลงมาคือ ลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูอยู่ในระดับปานกลาง และลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยตามลำดับ และลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากรองลงมาคือลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง และลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเล็กน้อยตามลำดับ ลักษณะการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ สำหรับผู้บริหารโรงเรียนครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือลักษณะการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนและตัวแทนชุมชนอยู่ในระดับน้อย และลักษณะการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สำหรับผู้บริหารโรงเรียนครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือลักษณะการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

2. ปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factor) ได้แก่ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในด้านโครงสร้างการบริหารงานและนโยบายการของโรงเรียน (Structure and Policy) ผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการรับทราบในโครงสร้างการบริหารงานและนโยบายการบริหารของโรงเรียน และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในด้านบริการและคุณลักษณะของผู้เรียน (Service and Product) ผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด สวยงาม ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ส่วนปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในด้านบุคลากร (Man) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน ร่วมอบรมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการที่จะนำไปใช้เพื่อพัฒนานักเรียน สุดท้ายคือปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในด้านการจัดการ (Management)

ผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามนโยบายของโรงเรียน รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ครู บุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ได้เข้าร่วมพัฒนาความรู้ต่าง ๆ 2) ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factor) ได้แก่ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-Cultural Factors) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ คนในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานท้องถิ่นร่วมอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม รวมถึงส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติในด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ตัวแทนชุมชนทั้งหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกให้การสนับสนุน อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการเรียน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมเข้ามาเป็นวิทยากรสอนอาชีพให้กับนักเรียน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factors) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้อำนวยการ ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกภาคส่วน

3. การเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนหรือผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ ร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญหรือตัวแทนในท้องถิ่นชุมชนหรือผู้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่มีความรู้ความสามารถที่มาจากการคัดเลือกเป็นประธาน และคณะกรรมการในการบริหารงานควบคู่กับกรรมการชุดหลักที่มีอยู่ตามกฎหมาย ร่วมในการประชุมและรับทราบตารางเวลาล่วงหน้าในแต่ละปีการศึกษาของโรงเรียน ในการจัดโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนว่าจัดในห้วงเวลาใดและรับทราบข้อมูลที่เป็นก่อนการเข้าร่วมประชุมในแต่ละครั้ง 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โดยผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชนและผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนในด้านแรงงาน ได้แก่ การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม อุปกรณ์และภูมิทัศน์ต่าง ๆ ของโรงเรียนและร่วมในการเป็นที่ปรึกษา

เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาด้านการจัดการ โครงการหรือกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชนและผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการร่วมระดมทุน เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาของโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาสาธารณูปโภคของโรงเรียน โดยร่วมรับฟังปัญหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ปกครองนักเรียนและครู โดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกับทางโรงเรียน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนหรือผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการสร้างระบบเครือข่ายเพื่อแก้ปัญหาการเรียนและด้านคุณธรรม จริยธรรมและการมีจิตสาธารณะของนักเรียน ร่วมวิเคราะห์ประเมินผลการจัด โครงการหรือกิจกรรมของทางโรงเรียนตั้งแต่การริเริ่มโครงการ การประเมินระหว่างการเดินทาง โครงการรวมถึงการประเมินผลของโครงการ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ลักษณะลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลแยกเป็น 4 ด้านดังนี้

1.1 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นผลเนื่องมาจากผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้อนุมัติในการตัดสินใจว่าโรงเรียนจะทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน โดยเป็นปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง (2562 : 82)

1.2 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นผลเนื่องมาจากผู้อำนวยการโรงเรียนจะ

เป็นผู้อนุมัติโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนแล้วยังเป็นผู้ร่วมปฏิบัติตามโครงการหรือกิจกรรมนั้นทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงการสรุปผลและประเมินผล รองลงมาคือลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากโรงเรียนมีการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงที่มีการประชุมผู้ปกครอง

1.3 ลักษณะการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำหรับผู้บริหาร โรงเรียน ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นผลเนื่องมาจากผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและคณะกรรมการ ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย (ระเบียบคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการกำหนดองค์ประกอบ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และจำนวนกรรมการสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษารูปแบบ โรงเรียนร่วมพัฒนา พ.ศ. 2561, 2562 : 5)

1.4 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำหรับผู้บริหาร โรงเรียน ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นผลเนื่องมาจาก การประเมินผลส่วนใหญ่เป็นการประเมินภายในโรงเรียนกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนจึงมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

2. ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ผู้ศึกษานำเสนอการอภิปรายผลแยกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factor) 2) ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factor) ดังนี้

2.1 ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factor) ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในด้านโครงสร้างการบริหารงานและนโยบายของโรงเรียน (Structure and Policy) ผลการวิจัยพบว่าผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมในการรับทราบในโครงสร้างการบริหารงานและนโยบายการบริหารของโรงเรียน สอดคล้องกับ เมตต์ การ์ณจิต (2553 : 18) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการ มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษาที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรค ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไป ดังนั้นการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานในโรงเรียน

2.1.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในด้านบริการและคุณลักษณะของผู้เรียน (Service and Product) ผลการวิจัยพบว่าผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด สวยงาม ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ เมตต์ การ์ณจิต (2553 : 18) ซึ่งกล่าวถึงการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ซึ่งเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการโดยไม่ได้ร่วมในการตัดสินใจ

2.1.3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในด้านบุคลากร (Man) ผลการวิจัยพบว่าผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน ร่วมอบรมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการที่จะนำไปใช้เพื่อพัฒนานักเรียน สอดคล้องกับ สรวดี เพ็งศรี โคตร (2554 : 75 – 79) ได้สรุปบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยเป็นการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนในการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยให้โรงเรียนทุกแห่งส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก ในด้านการเงิน (Money) ผู้มีส่วนร่วม ร่วมรับทราบการชี้แจงการใช้จ่ายงบประมาณโรงเรียน อย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบ

2.1.4 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในด้านการจัดการ (Management) ผลการวิจัยพบว่าผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ความ

ร่วมมือในการปฏิบัติงานตามนโยบายของโรงเรียน รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนร่วมได้เข้าร่วมพัฒนาความรู้ต่าง ๆ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546

2.2 ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factor) ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Factors) ผลการวิจัยพบว่าผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ คนในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานท้องถิ่นร่วมอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม รวมถึงส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน ทำให้นักเรียน มีแบบอย่างที่ดีในชุมชน

2.2.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) ผลการวิจัยพบว่าผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ตัวแทนชุมชนทั้งหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกให้การสนับสนุน อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกิดความรอบรู้และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2.2.3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) ผลการวิจัยพบว่าผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมเข้ามาเป็นวิทยากรสอนอาชีพให้กับนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553 : 267-269) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมบริหารและจัดการไว้ ปัจจัยด้านผู้ปกครองนักเรียน ว่าการมีบุตรหลานเรียนอยู่ในสถานศึกษาการที่ผู้ปกครองมีบุตรหลานเรียนอยู่ในสถานศึกษาย่อมจะมีความรักความผูกพันและมีความรู้สึกร่วมกับบุตรหลานของตน

2.2.4 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factors) โดยผลการวิจัยพบว่าผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกภาคส่วนตามกฎหมายกำหนดไว้ โดยรัฐมีการให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้มีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ได้แก่ ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนในการร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งเป็นการบริหารงานควบคู่กับกรรมการชุดหลักที่มีอยู่ในการแต่งตั้งตามกฎหมายทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพรทิพย์ แก้วคำมูล ([http:// www.opdc.go.th/special.php? stc_id= 2&content_id=156, 2558](http://www.opdc.go.th/special.php?stc_id=2&content_id=156,2558)) ได้กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของสมาคมการมีส่วนร่วมสากล (IAP2 - International Association for Public Participation) ในระดับที่ 5 กล่าวว่า เป็นการมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจประชาชน

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชนและผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนในด้านแรงงาน ได้แก่ การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม อุปกรณ์และภูมิทัศน์ต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นที่ปรึกษาเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาด้านการจัดการ โครงการหรือกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของผู้มีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชนและผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการร่วมระดมทุนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน สร้างและพัฒนาสาธารณูปโภคของโรงเรียน และร่วมรับฟังปัญหาแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ปกครองนักเรียนและครู

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ของผู้มีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ได้แก่ ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนหรือผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการสร้างระบบเครือข่ายเพื่อแก้ปัญหาการเรียนและด้านคุณธรรม จริยธรรมและการมีจิตสาธารณะของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการตัดสินใจ ในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้มีส่วนร่วมนั้นทุกคน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนหรือผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ ได้ทำตามกฎหมายกำหนดไว้ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งและทำหน้าที่ในแต่ละ

ตำแหน่งโดยการกระทำที่ทาลงไปได้ทำไปเพียงเพราะได้รับมอบหมายให้ทำตามหน้าที่ตามที่กฎหมายได้ระบุเอาไว้เพียงเท่านั้น โดยไม่ได้ทำตามความรู้สึกถึงการตระหนักว่าตนเป็นเจ้าของหรือไม่ได้ทำอย่างเต็มใจ โดยไม่ได้คิดว่าตนมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจนั้นอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นที่จะต้องสร้างความตระหนักหรือความเป็นเจ้าของ และสร้างการมีส่วนร่วมก่อนมอบหมายให้บุคคลผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. ด้านการนำไปปฏิบัติ ในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนหรือผู้มีส่วนร่วมอื่นๆ สิ่งจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมโดยการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่นอกจากการเป็นคณะกรรมการที่มาช่วยคณะกรรมการหลักที่แต่งตั้งตามกฎหมาย โดยอาจให้ผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในชุมชนมาเป็นผู้ช่วยที่ปรึกษาด้านสำคัญต่าง ๆ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน หมอยา หมอต่อกระดูก เป็นต้น หรือผู้มีความรู้เฉพาะทางที่จำเป็นต่อการทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนตามที่โรงเรียนได้จัดขึ้นภายในโรงเรียน

3. ด้านผลประโยชน์ ในการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนหรือผู้มีส่วนร่วมอื่นๆ โดยผู้บริหารโรงเรียนอาจใช้การระดมทุนจากผู้มีส่วนร่วมในการหางบประมาณในการทำโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งโรงเรียนอาจไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐได้ทันทั่วถึงหรืออาจได้งบประมาณในจำนวนที่ไม่เพียงพอในการดำเนินงานให้แล้วเสร็จ โดยอาจเป็นการจัดทำผ้าป่าสามัคคี หรือการทอดกฐิน หรือการจัดงานระดมทุนในรูปแบบการกุศลอื่นๆ เป็นต้น โดยการระดมทุนเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น การทำป้ายโรงเรียนใหม่ การสร้างห้องน้ำของผู้มาติดต่อราชการ การจัดซื้ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสัญญาณอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน การปูพื้นสนามฟุตบอลโรงเรียนใหม่ เป็นต้น

4. ด้านการประเมินผล ในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของผู้มีส่วนร่วม นั้น ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนหรือผู้มีส่วนร่วมอื่นๆ โดยผู้บริหารโรงเรียนควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่สามารถใช้งานได้ง่าย

เช่น การใช้ระบบการสร้างกลุ่ม Line Facebooks ในการสร้างระบบเครือข่ายการติดต่อสื่อสารร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อแก้ปัญหาด้านการเดินทาง มาติดต่อราชการกับทางโรงเรียน และเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการเรียน ด้านความประพฤติคุณธรรม จริยธรรมและการมีจิตสาธารณะของนักเรียนทั้งที่อยู่โรงเรียนและอยู่ที่บ้านของนักเรียนและเป็นการรายงานโครงการหรือกิจกรรมที่โรงเรียนจะจัดขึ้นในปีการศึกษา เพื่อสร้างการรับรู้ถึงห้วงเวลาในการจัดทำให้ผู้ปกครองสามารถจัดสรรเวลาให้ตรงกับเวลาจัดโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว อีกทั้งยังเป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อรายงานผลของการจัดว่าโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพื่อสร้างการรับรู้และเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนรวมอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษางานวิจัยที่มีรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการบริหารเฉพาะเรื่อง เช่น การบริหารงานหลัก 4 ฝ่าย ของโรงเรียน เช่น การบริหารแบบมีส่วนร่วมของงานวิชาการ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของงานบุคคล เป็นต้น เพื่อเป็นการเจาะลึกของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในประเด็นที่สำคัญของงานแต่ละฝ่ายและนำผลของการมีส่วนร่วมดังกล่าวมาหาแนวทางการพัฒนาของการมีส่วนร่วมของโรงเรียน เช่น การบริการแบบมีส่วนร่วมของงานวิชาการ ซึ่งผลของการศึกษาที่ได้คือ การนำแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน ส่งผลให้ การขกผลสัมฤทธิ์หรือระดับคุณภาพของนักเรียนสูงขึ้น

2. ควรมีการนำผลของการวิจัยของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปปรับใช้กับโรงเรียนใกล้เคียงที่มีสภาพและขนาดของโรงเรียน รวมถึงปัจจัยด้านจำนวนนักเรียน จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา สภาพแวดล้อม ประชากร การประกอบอาชีพของคนในชุมชน ที่มีความใกล้เคียงกับโรงเรียนที่ทำการศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าผลของการวิจัยที่ได้ผลออกมาจะมีผลใกล้เคียงกันหรือไม่ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบว่าทฤษฎีหรือแนวทางการทำวิจัยดังกล่าวถูกต้องหรือควรที่มีข้อปรับปรุงประการใดเพิ่มเติม ในการศึกษาในครั้งแรกหรือไม่

เพื่อเป็นการนำการวิจัยเชิงเปรียบเทียบดังกล่าวไปหาข้อสรุปเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้กับโรงเรียนข้างเคียงต่อไป

3. ควรมีการนำผลของความสำเร็จในการนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนต้นแบบ (Best Practice) ของการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมไปใช้แล้วเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมและได้รับการยอมรับในระดับประเทศว่าปัจจัยใดที่โรงเรียนต้นแบบนี้้นำไปใช้แล้วเกิดผลงานเชิงประจักษ์ และได้รับการยอมรับให้เป็นโรงเรียนต้นแบบในการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม เช่น ทฤษฎีที่ใช้ โมเดลต้นแบบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม กลยุทธ์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น เพื่อนำวิธีการดังกล่าวมาปรับใช้ให้เหมาะสมและเข้ากับบริบทของในโรงเรียนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนของการบริหารงานภายในและภายนอกของโรงเรียน

รายการอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

เมตต์ เมตการุณจิต. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บั๊กพอยท์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65. (6 เมษายน 2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 134. ตอนที่ 40 ก. หน้า 17.

โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง. (2562). *แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2562*. เชียงราย: โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง.

สราวุฒิ เพ็งศรีโคตร. (2554). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย. *วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา*. 7(1), 75 - 79.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). *ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 (ฉบับย่อ)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.

Cohen & Uphoff. (2011). *Promoting Empowerment of People in Advancing Poverty Eradication, Social Integration and Decent Work for All*. Un HQ. June-July.